

Helgeninde eller skøge

Jyllands-Posten
d. 8.3.2010

■ Der har altid været stor interesse for Maria Magdalene.

■ Præsten Lisbeth Kjær Müllers viden om hende er enorm.

TEOLOGI

LISBETH KJÆR MÜLLER: MARIA MAGDALENE

Fra apostel til prostitueret

321 sider, 279 kr.

Alfa

UDKOMMER I DAG

HENRIETTE BACHER LIND

kultur@jp.dk

Maria Magdalene er en af de bibelske skikkelser, der i de seneste år har haft en sand renæssance. Det skyldes først og fremmest Dan Browns "Da Vinci Mysteriet", som hev hende ud af de luvslidte gemmer og gjorde hende til et hovedelement i plottet.

Hvad de færreste vidste, da romanen udkom, var, at Dan Browns tolkning af Maria Magdalene som Jesu skjulte hustru, slet ikke var hans egen.

Allerede i 1982 havde forfatterne til "Holy Blood, Holy Grail" udfoldet den tese, at Maria Magdalene fødte Jesu barn og herefter flygtede til Sydfrankrig. En tanke, som oven i købet har spinkle rødder tilbage til 1000-tallets legender om Maria Magdalene.

En plastisk skikkelse

Dette og meget, meget mere kan man læse om i teolog og præst Lisbeth Kjær Müllers omfattende bog om Maria Magdalene. Der er tale om en teologisk, kirke-, kunst- og kulturhistorisk undersøgelse af denne kvindefigur, som helt tilbage til affattelsen af evangelierne er blevet brugt og udlagt på mange forskellige måder.

Lisbeth Kjær Müller tilskriver den store interesse for Maria Magdalene, at hun er så plastisk en skikkelse. Kirkehistorien er en lang opvisning i, hvordan hun skiftevis er blevet tilbudt som helgeninde eller skøge alt efter tidens teologiske dagsorden og den gældende seksualmoral.

I nogle perioder har man fokuseret på hendes rolle som det første opstandelsesvidne, i andre har man været optaget af hende som synderinden, der salver Jesus kort før hans død.

Teologernes hovedbrud

Når fortolkningspektret er så bredt, skyldes det naturligvis, at de nytestamentlige skrifter er så fåmælte med hensyn til Maria Magdalene.

Lige siden oldkirken har teologerne brudt hovedet med, om det virkelig er Maria Magdalene, der både får uddrevet syv onde ånder, salver Jesus og senere som en af de første kommer ud til den tomme grav påskemorgen, og uvisheden har givet god næring til de mest fabulerende udlægninger.

Det er f.eks. fascinerende, at man i 1058 har held med at genetablere autoriteten omkring klosteret i Vézelay i Frankrig ved at opbygge en hel kult omkring Maria Magdalene.

I 200 år valfarter utallige pilgrimme til stedet for at tilbede de relikvier, som klosteret påstår at være i besiddelse af. Først senere bliver der stillet kritiske spørgsmål til relikviernes oprindelse og ikke mindst hele legenden om hendes postulerede ankomst til Frankrig.

Spækket med oplysninger

Den katolske kirke har især udnyttet Maria Magdalene, når der var behov for at mane lægfolket til anger og bod. Beretningen fra Det nye Testamente, hvor hun kaster sig for Jesu fødder, salver dem og tørrer dem med sit lange hår, har kunnet bruges som identifikationsmodel for den angrende kirkegænger.

Som en pointering af den særlige rolle fremstilles hun derfor ofte i kirkekunsten liggende på knæ ved korsets fod.

Lisbeth Kjær Müllers viden om Maria Magdalene er enorm, og bogen er spækket med oplysninger. Den henvender sig helt klart til den mere end almindeligt nysgerrige læser, der gerne vil kende virkningshistorien til bunds.

» Beretningen fra Det nye Testamente, hvor Maria Magdalene kaster sig for Jesu fødder, salver dem og tørrer dem med sit lange hår, har kunnet bruges som identifikationsmodel for den angrende kirkegænger. «

anmeldelsen af Lisbeth Kjær Müllers bog

LITTERATUR I et nyt stort værk om Maria Magdalene behandles denne kvindes interessante bevægelse fra opstandelsesvidne til synderinde. Lisbet Kjær Müller har udført et imponerende forskningsarbejde og skabt en lidt tungt konstrueret, men smuk bog

Kristeligt Dagblad
9.3.2010

Den misbrugte Maria

AF SØRINE GOTFREDSEN

Det er naturligvis ikke tilfældigt, at en ny bog om Maria Magdalene udkom i går på kvindernes internationale kampdag. Denne kvindefigur har om nogen stået model til lidt af hvert i en mandsdomineret verden, og med "Maria Magdalene – fra apostel til prostitueret" forsøger cand.phil. og sognepræst Lisbet Kjær Müller at skabe et samlet billede af en af kristendommens vigtigste kvinder.

Det gør hun i et værk, der er blevet til over syv år, og som rummer en ganske utrolig mængde viden og informationer. Gennem rejser og forskning har Lisbet Kjær Müller undersøgt alle aspekter ved Maria Magdalene for at klarlægge, hvordan hun af kirkens magthavere gennem tiden er blevet brugt. Bogen er mere en op-hobning af viden end en samlet fortælling, og den lange tilblivelsesproces samt det enorme researcharbejde gør "Maria Magdalene" til en lidt tung læseoplevelse. Men har man interesse for Marias person og for det kristne kvindesyn, er det svært at forestille sig en mere grundig gennemgang end den, man finder her. Både med henblik på kirkehistorien, teologien, kunsten og forholdet mellem kønnene.

Maria Magdalene er måske det menneske, der af alle var tættest på Jesus i hans jordiske liv. Man mener, at hun stammer fra byen Magdala i Galilæa, og i evangelierne optræder hun som den ene af kvinderne ved den tomme grav påskemorgen. Mest udtalt er hendes rolle i Johannesevangeliet, hvor hun tiltales af den opstandne i den berømte "noli me tangere"-scene, der i den nyeste danske oversættelse bliver til: "hold mig ikke tilbage". Disse Jesu ord til Maria er blevet udlagt som tegn på et meget nært forhold mellem de to, og Müller beskriver, hvordan Maria herfra transformeres fra opstandelsesvidne til synderinde. Dette skyldes blandt andet evangelisten Lukas, der reducerer Marias betydning ved graven og derudover introducerer synderinden i farisæerens hus, der tørrer Jesu fødder med sit hår.

Denne kvinde er blevet identificeret med Maria Magdalene, og tilmed blev Maria ifølge Lukas af Jesus befriet fra syv dæmøner, hvilket senere førte til de syv dødssynder. Müller mener, at kønsrollerne i kristendommen har bevæget sig fra ligeværd til maskulin dominans, idet man fejlfortolkede Paulus, der i virkeligheden i sin forventning om Jesu genkomst udlignede alle forskelle mellem mennesker. Men gradvist overtager kirken den omgivende kulturs

kvindesyn og baner vejen for Marias karriere som angrende synder. Især to magtfulde

de mænd bidrager til dette. Pave Gregor den store, der i en prædiken i 591 officielt

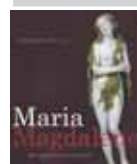
udnævnte Maria til synderinde, og munken Bernhard af Clairvaux, der blev talsmand for den store bodsbevægelse, der dyrkede Maria som det menneske, der har syndet meget. Men som også af en nådig Gud bliver tilgivet meget.

Der er voldsomme bevægelser på spil omkring Maria Magdalene, og spekulationerne foregår stadig. Med liberalteologien sidst i 1800-tallet kom der ny fokus på Jesu menneskelighed og mulige erotiske liv, og senest har romanen "Da Vinci Mysteriet" på folkelig vis genoplivet teorien om, at Maria og Jesus stiftede familie. Müller indtager dermed også den mere populære kunst i sin omfattende analyse, og efter endt læsning sidder man lidt forpustet tilbage med den klare formodning, at der umuligt kan findes mere Maria-stof derude. Bogen er et tungt forskerværk, der skal læses i små bidder. Imponerende i sin detaljerigdom og forsynet med smukke illustrationer fra kunstens gengivelse af Maria, hvilket gør det til et æstetisk smukt værk som skabt til at stå blandt de øvrige opslagsværker.

Til gengæld er den også upersonlig som et opslagsværk, og man bliver helt glad, da forfatteren pludselig til sidst afslutter med følgende inderlige svada: "Magdalenes krop er blevet misbrugt af kirkens mænd til at forkynde deres egen synd, skyld og skam. Det er kun kirkens mænd, der kan rehabilitere hende ved at forandre deres egen kropsbevidsthed, som undertrykker dem selv i cølibatet og kvinderne i kirken. Den kristne kirke kan lære os at møde det fremmede, sådan som det andet køn er et fremmedlegeme, og forvandle frygt til glæde." Den misbrugte Maria æres her, som hun æres bør. Hundrede år efter indførelsen af kvindernes store kampdag og over 2000 år efter, at hun ifølge overleveringen blev udvalgt som særligt vidne til Jesu opstandelse. Bedre sent end aldrig.

Kristeligt Dagblad bragte i går et interview med forfatteren om bogen. Læs artiklen på

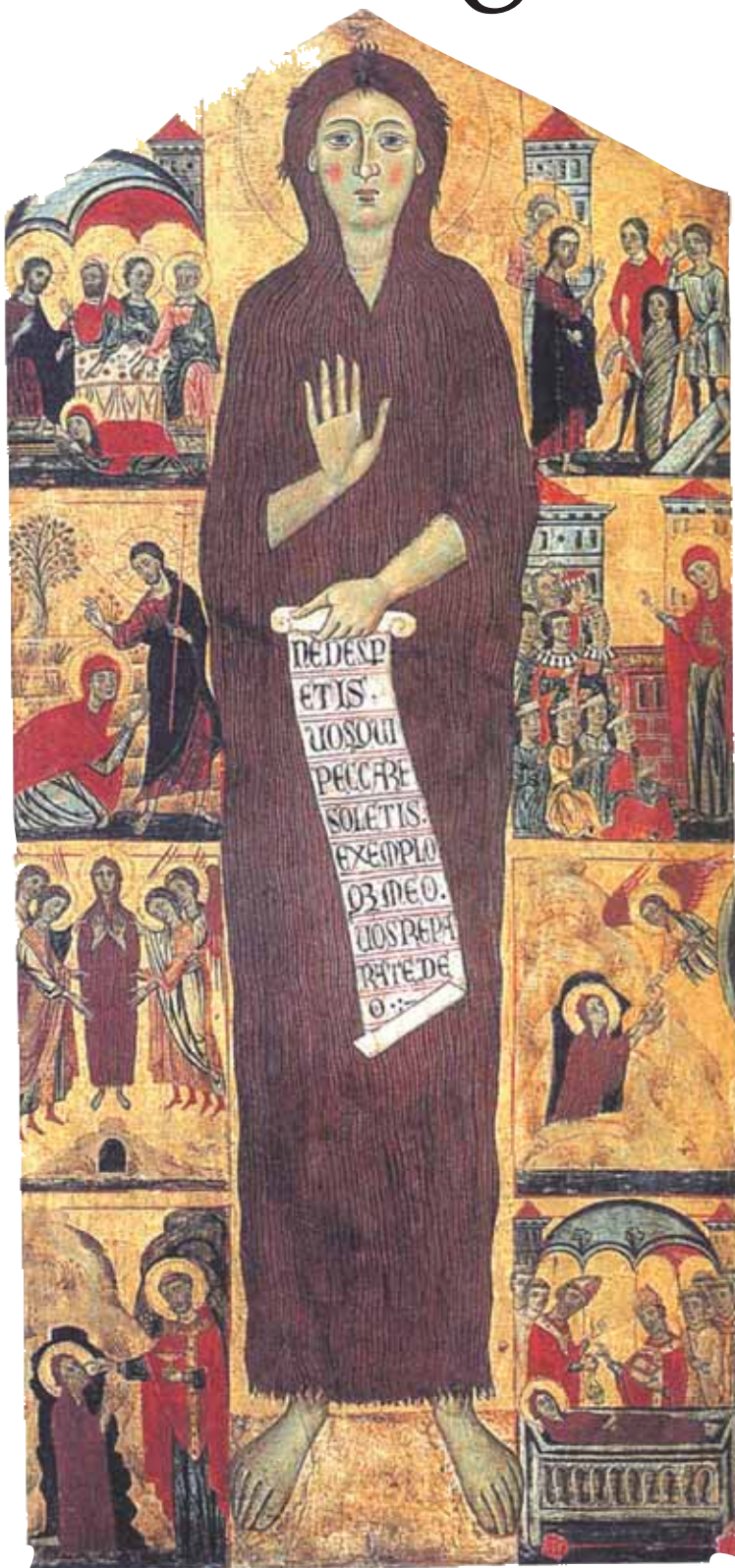
kristeligt-dagblad.dk

◆ Lisbet Kjær Müller: **Maria Magdalene – fra apostel til prostitueret**. 321 sider. 279 kroner. Forlaget Alfa.

Bernhard Lewkovitchs klumme, Post Scriptum, der skulle have været i avisen i dag, udgår, men bringes senere på ugen.

kultur@kristeligt-dagblad.dk

▲ Maria Magdalene som eremit svøbt i sit lange hår. På begge sider ses miniaturebilleder fra hendes helgenlegende. Værket er udført af Magdalene-mesteren fra Toscana i 1282. – Foto fra bogen.